

Pia Kauma kok ym.

Kirjallinen kysymys lomautusten 200 päivän säännön väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Koronaviruspandemian vaikutukset näkyvät Suomessakin erityisesti aloilla, joiden toimintaa on rajoitettu viruksen leviämisen estämiseksi. Matkustusrajoitukset ovat vaikuttaneet erityisen voimakkaasti matkailualaan. Matkailupalvelujen kysyntä on kriisin seurauksena romahtanut, ja matkailualan yritysten henkilöstöstä iso osa on ollut kevästä lähtien lomautettuna. Osassa matkailualan yrityksistä tullaan lomautusten 200 päivän raja saavuttamaan syys—lokakuussa. Lomautuksen kestäessä yhtäjaksoisesti yli 200 kalenteripäivää työntekijällä on oikeus päättää työsuhde ja saada korvausta sen mukaan kuin hänet olisi irtisanottu. Tällöin maksettavaksi tulee ainakin irtisanomisaajan palkka sekä lomakorvaus.

Pitkissä työsuhteissa rajan täytyminen voi tarkoittaa yritykselle jopa kuuden kuukauden palkanmaksuvelvollisuutta. Erityisesti pienissä yrityksissä yksittäisen työntekijän irtisanoutuminen lomautusten 200 päivän säännön perusteella voi jopa kaataa koko yrityksen, jos työntekijälle maksetaan kuuden kuukauden palkka. Pahimmassa skenaariossa yrityksen muiden työntekijöiden työpaikat menevät alta samalla, koska yritysten puskurit on voitu käyttää peruttujen matkojen takaisinmaksamiseen, tapahtumien uudelleen organisointiin ja kriisistä selviämiseen. Syyt 200 päivän säännön muuttamiselle ovat ilmeiset ja akuutit. Matkailuala ei ole ainoa lomautuksia käyttänyt ala, vaan lomautuksia on käytetty laajasti useilla aloilla. Koronakriisin vuoksi kokoaikaisesti lomautettuja työttömiä työnhakijoita oli 13.9.2020 yhteensä jo 59 151. Muutos suhteessa työttömyystilaston ennen koronakriisiä laadittuihin helmikuun lopun tietoihin on yli 40 375 lomautettua.

Lomautusten 200 päivän säännön väliaikaista muuttamista on myös vastustettu, koska eri näkemysten mukaan työntekijän työsuhdeturvaa tulisi parantaa, ei heikentää. Samalla on esitetty, että lomautusten päivärajan nostaminen lisäisi lomautettujen ahdinkoa. Päivärajan nostaminen näyttäytyy kuitenkin varsinkin pienimmissä yrityksissä ainoana keinona säilyttää jo olemassa olevat työpaikat. Työntekijöille ei myöskään koituisi muutoksesta ansiopäivärahaoikeuden menetystä, koska työttömyysturvalainsäädäntöä muutettiin keväällä niin, että ansiopäivärahan enimmäismaksuaika ei kulu ollenkaan, mikäli lomautus on alkanut 16.3.2020 tai sen jälkeen.

Lomautuksen 200 päivän sääntö on normaalioloissa hyvä ja tarpeellinen työkalu, jolla estetään mahdollisia pitkittyviä lomautuksia. Säännön avulla irtisanomisjärjestelyjä on mahdotonta kiertää, ja tarvittaessa sääntö mahdollistaa työntekijän oikeuksien toteutumisen. Säännön perimmäinen tarkoitus on hyvä. Rajoituksista kärsivien alojen akuutin hädän vuoksi hallituksen tulee kuitenkin tehdä toimia lomautusten 200 päivän säännön väliaikaiseksi nostamiseksi esimerkiksi 400

Kirjallinen kysymys KK 658/2020 vp

päivään ja tehdä tarpeelliset muutokset ensi tilassa. Lomautusten 200 päivän säännön muuttaminen ja päivien kasvattaminen on lakiteknisesti helposti tehtävissä, ja sillä saataisiin aidosti autettua kriisistä kärsiviä aloja.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko hallitus valmis väliaikaisesti nostamaan lomautusten 200 päivän sääntöä esimerkiksi 400 päivään ja täten auttamaan koronakriisistä ja rajoitusten kerrannaisvaikutuksista kärsiviä, erityisesti pieniä yrityksiä?

Helsingissä 16.9.2020

Pia Kauma kok
Pauli Kiuru kok
Arto Satonen kok
Wille Rydman kok